

Nr 48.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 76 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 27 mars 1953 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 204, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag om ändrad lydelse av 76 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) förordning angående ändrad lydelse av 19 § förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt;

3) förordning angående ändrad lydelse av 19 § förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt;

4) förordning om ändrad lydelse av 145 § 8 och 11 mom. taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379); samt

5) förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 7 december 1951 (nr 793) om skyldighet för vissa idkare av jordbruk eller skogsbruk att föra räkenskaper såsom underlag för taxering.

Beträffande lydelsen av de under 1—3) och 5) här ovan angivna författningsförslagen hänvisar utskottet till propositionen. Rörande lydelsen av det under 4) upptagna författningsförslaget hänvisas till utskottets hemställan.

Vad angår *propositionens huvudsakliga innehåll* må anmärkas följande. I propositionen föreslås att det skall ankomma på riksskattenämnden att fastställa vissa i kommunalskattelagen samt förordningarna om statlig inkomstskatt och statlig förmögenhetsskatt avsedda tabeller. Vidare förordas att ekonomisk förening, som blivit hos länsstyrelse införd i föreningsregister, undantages från skyldighet att föra räkenskaper enligt förordningen om skyldighet för vissa idkare av jordbruk eller skogsbruk att föra räkenskaper såsom underlag för taxering. Slutligen föreslås höjning av vissa ersättningar enligt taxeringsförordningen.

¹ Bihang till riksdagens protokoll 1953. 7 saml. Nr 48.

Till utskottets behandling har hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I:452 av herr *Spetz* m. fl. och II:563 av herr *Andersson* i Löbbo m. fl., vari hemstälts, »att riksdagen må med ändring av Kungl. Maj:ts förslag i denna del besluta att traktamente för sammanträdesdag skall utgå till ledamot i fastighetsprövningsnämnd och prövningsnämnd»; samt

2) motionen I:457 av herr *Anderberg*, vari hemstälts, »att taxeringsförordningens § 145 mom. 11 måtte så kompletteras, att efter orden Kungl. Maj:t inskjutes 'Efter länsstyrelsens beprövande må därjämte till ledamot utgå ersättning för förberedande arbete med högst ersättning för en sammanträdesdag för varje sammanträde'».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 452 och I: 457.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen får utskottet, i den mån densamma icke framgår av den nedan återgivna redogörelsen härutinnan, hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande.

Enligt 145 § 8 mom. taxeringsförordningen utgår ersättning av statsmedel i vissa fall till personer (taxeringsfunktionärer och andra) för deras inställelse till sammanträden m. m. Beträffande de fall, då ersättning enligt detta stadgande kan utgå, torde få hänvisas till författningstexten. Det mest förekommande fallet torde vara det, då ordförande och kronoombud i taxeringsnämnd inställer sig till instruktionssammanträde, som anordnats genom länsstyrelsens försorg. Enligt nämnda stadgande skall resekostnadsersättning utgå enligt reseklass II i allmänna resereglementet. Vidare utgår arvode med belopp, som för dygn varunder sammanträde ägt rum utgör 15 kronor, om den ersättningsberättigade är bosatt på sammanträdesorten, och 19 kronor, om den ersättningsberättigade bor annorstädes. För dygn varunder sammanträde ej ägt rum utgår arvode med belopp, som motsvarar traktamente enligt traktamentsklass B i allmänna resereglementet av den 21 november 1952, nr 735, (18 kronor för dag och 13 kronor för natt).

Ledamot i fastighetsprövningsnämnd eller prövningsnämnd äger jämlikt 145 § 11 mom. taxeringsförordningen åtnjuta arvode för tid, varunder han varit inkallad till tjänstgöring, med 24 kronor om dagen, om han är bosatt å sammanträdesorten, och med 32 kronor om dagen, om han är bosatt utom sammanträdesorten. För ledamot som är befattningshavare i statens tjänst gäller dock andra regler. Sådan ledamot åtnjuter jämte ersättning för mistade avlöningsförmåner arvode med belopp som bestämmes av Kungl. Maj:t. För resedagar erhåller ledamot resekostnadsersättning och trakta-

mente enligt allmänna resereglementets rese- och traktamentsklass I A (traktamente 20 kronor för dag och 15 kronor för natt).

De i 8 mom. angivna arvodesbeloppen har fastställts genom förordning den 7 december 1945, nr 748, och tillämpats sedan den 1 januari 1946. De i 11 mom. upptagna arvodesbeloppen har gällt sedan den 1 januari 1944.

Till finansdepartementet har inkommit framställningar om vissa ändringar i 145 § 8 och 11 mom. taxeringsförordningen. Sålunda har länsstyrelsen i Västerbottens län i skrivelse den 6 februari 1953 hemställt om sådan ändring av bestämmelserna i 8 mom., att traktamente komme att utgå såsom för förrättning enligt resereglementet även för sammanträdesdag. Därjämte borde arvode utgå med samma belopp för dem, som vore bosatta å sammanträdesorten, som för dem, som vore bosatta utanför densamma. Arvodet, som varit oförändrat från och med den 1 januari 1946, borde därvid höjas till minst 20 kronor för sammanträdesdag. Därvid har länsstyrelsen anfört, att ordförandena och kronoombuden i länets taxeringsnämnder uttalat starkt missnöje med ersättningsbeloppen. Man hade framhållit att arvodesbeloppen icke motsvarade skälig ersättning för de direkta utgifterna för dem, som hade att företaga resa, och ännu mindre kunde inbegripa ersättning för utebliven arbetsinkomst. Det hade vidare framhållits, att de ersättningar som utginge såsom arvode för det utförda taxeringsarbetet icke kunde anses inbegripa någon ersättning för sammanträden av förevarande slag.

Länsstyrelsen har vidare påtalat vissa inkonsekvenser i de nu gällande bestämmelserna. Om sammanträde varade i flera dagar, bleve deltagare från annan ort än sammanträdesorten sämre ställda enligt de nuvarande ersättningsbestämmelserna än om till dem utgått allenast traktamentsersättning såsom under resdagar. Ersättningens otillräcklighet bleve särskilt framträdande vid jämförelse mellan de olika arvodena å 15 kronor för person, bosatt å sammanträdesorten, och 19 kronor för annan, då skillnaden, 4 kronor, framstode som det belopp, som skulle utgöra ersättning för merkostnaden för uppehälle och logi.

Länsstyrelsen har vidare hemställt om sådan ändring av 145 § 11 mom. taxeringsförordningen, att ersättningen till ledamöter i prövningsnämnd skäligen avvägdes i förhållande till de ersättningar enligt 8 mom. som kunde bli bestämda.

Ersättning efter de ändrade grunderna borde enligt länsstyrelsen utgå retroaktivt från och med den 1 januari 1953.

I en den 11 december 1952 dagtecknad skrivelse har länsstyrelsen i Jämtlands län hemställt, att åtgärder måtte vidtagas i syfte att bereda ledamot i fastighetsprövningsnämnd och prövningsnämnd en ersättning, som finge anses vara efter tidsförhållandena och ledamotskapets betydelse fullt skälig. Länsstyrelsen har såsom skäl för sin framställning påpekat, att arvodena till dessa ledamöter alltsedan den 1 januari 1944 utgått med

oförändrade belopp. Eftersom särskild traktamentsersättning icke utginge för sammanträdesdag, avsåge arvodet att i förekommande fall jämväl utgöra ersättning för fördyrade levnadskostnader. Emellertid hade de statliga traktamentena med anledning av penningvärdesförändringen sedan 1944 höjts i betydande mån. Länsstyrelsen vore av den uppfattningen att de nuvarande arvoden till prövningsnämndsledamöter icke motsvarade den reella gottgörelse, som man tidigare avsett skola tillkomma ledamot för tjänstgöring hos sådan nämnd.

Till stöd för förslaget om höjning av vissa ersättningar enligt taxeringsförordningen har *departementschefen* anfört följande.

»Enligt min mening är en omprövning av de i 145 § 8 och 11 mom. taxeringsförordningen angivna beloppen motiverad med hänsyn till att penningvärdet förändrats sedan beloppen fastställdes. Jag är dock icke beredd att föreslå så vittgående ändringar som länsstyrelsen i Västerbottens län förordat. Följande ändringar synes dock böra genomföras.

Arvodesbeloppen bör vara lika för den, som är bosatt å sammanträdesorten, och annan. Person som är bosatt utom sammanträdesorten bör å andra sidan äga rätt till ersättning för de merkostnader, som förorsakas honom, om han — exempelvis på grund av att sammanträdet varar mer än en dag — måste övernatta å sammanträdesorten. Jag förordar därför att i sådant fall traktamente för natt skall utgå enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet. Beträffande resekostnadsersättning och traktamente för dygn, varunder sammanträde ej hållits, bör någon ändring ej ske av nu gällande bestämmelser.

Ersättningsbeloppen enligt 8 mom. föreslår jag i överensstämmelse med det nyss sagda skola utgå efter följande grunder. Arvode bör utgå med 19 kronor för sammanträdesdag. Traktamente för natt bör beräknas efter traktamentsklass B i allmänna resereglementet, och efter samma traktamentsklass bör, liksom för närvarande, traktamente utgå för dag, då sammanträde ej hålles. Resekostnadsersättning bör oförändrat åtnjutas enligt reseklass II i resereglementet.

Arvode till ledamot i fastighetsprövningsnämnd eller prövningsnämnd synes mig böra utgå med 30 kronor om dagen såväl till ledamot som är boende å sammanträdesorten som till ledamot som är bosatt annorstädes. Ledamöter av sistnämnda kategori bör dessutom erhålla rätt till traktamente för natt enligt traktamentsklass A i allmänna resereglementet med 15 kronor. För resedagar bör resekostnadsersättning och traktamente liksom nu utgå enligt rese- och traktamentsklass I A i allmänna resereglementet.

De ändrade bestämmelserna torde böra tillämpas från och med den 1 juli 1953.»

I de föreliggande *motionerna* har anförts i huvudsak följande.

Till stöd för det i de likalydande *motionerna* I:452 och II:563 framförda yrkandet har framhållits bl. a. att för prövningsnämndsledamot bosatt å sammanträdesorten propositionsförslaget innebure en höjning av nuvarande ersättning med 6 kronor per sammanträdesdag men för annan ledamot däremot en sänkning av 2 kronor per dag. Som ett slags kompensation skulle traktamente för natt i förekommande fall kunna utgå. För tvådagarssammanträde skulle sålunda ersättningen kunna uppgå till sammanlagt 75 kronor för ledamot, som utan att vara där bosatt måste övernatta å sammanträdesorten, mot för närvarande 64 kronor.

Vid bedömande av ersättningens skälighet kunde först en jämförelse göras med den ersättning, som utginge till ledamot i länsbostadsnämnd eller lantbruksnämnd. Ledamot i dessa nämnder erhöle dels ett arvode per sammanträdesdag av 20 kronor, dels traktamente, som i regel uppginge till 20 kronor, summa 40 kronor per sammanträdesdag. Det torde icke kunna göras gällande, att ledamotskap av prövningsnämnd vore mindre ansvarsfullt eller mindre arbetskrävande än ovan nämnda. Tvärtom krävde ledamotskap av prövningsnämnden inläsning på förhand av vissa vid sammanträdet förekommande ärenden, en inläsning som i regel skedde utom sammanträdena. Ersättningen till ledamot av prövningsnämnd borde utgå med högre belopp än vad som bereddtes ledamot i ovan angivna m. fl. nämnder. Tvenne vägar kunde därvid tänkas, den ena att arvodet höjdes, vilket ur andra synpunkter ej vore lämpligt, den andra att traktamente utginge även för sammanträdesdag.

I *motionen* I:457 har framhållits att den i propositionen föreslagna ersättningen till ledamot av prövningsnämnd i och för sig vore i lägsta laget men att den bleve orimligt låg om, såsom vore fallet i åtskilliga prövningsnämnder, det mest tidsödande arbetet utfördes före sammanträdena vid genomgång av handlingar och promemorior. Detta arbete kunde givetvis variera för olika sammanträden men kunde ofta ta en tid av 10 à 12 timmar. Även detta arbete borde på något sätt ersättas. Prövningsnämndernas arbete påginge numera praktiskt taget året runt, och det kunde icke rimligen begäras, att enskilda personer skulle sätta till flera hundra timmar om året utan ersättning. Det vore givetvis svårt att i lagtext fixera ersättning för detta något varierande arbete, men frågan syntes kunna lösas på det sättet, att ersättning för förberedande arbete skulle efter länsstyrelsens beprövande kunna utgå med arvode motsvarande en sammanträdesdag. Den genomsnittliga timersättningen komme ändock att stanna vid ett mycket blygsamt belopp. Givetvis borde dessutom såsom yrkats i *motionen* I:452 traktamentsersättning för sammanträdesdag utgå.

Utskottet.

De i förevarande proposition nr 204 föreslagna ändringarna i kommunal-skattelagen, förordningarna om statlig inkomstskatt och statlig förmögenhetskatt samt förordningen om skyldighet för vissa idkare av jordbruk och skogsbruk att föra räkenskaper såsom underlag för taxering tillstyrkes av utskottet.

I propositionen upptages även frågan om höjning av vissa av statsmedel utgående ersättningar till personer, som är verksamma inom taxeringsorganisationen. Nämda ersättningar avser gottgörelse för inställelse till sammanträden m. m. till dels taxeringsfunktionärer och andra (145 § 8 mom.) och dels ledamöter i fastighetsprövningsnämnd eller prövningsnämnd (145 § 11 mom.).

Enligt den nuvarande regleringen av dessa ersättningar utgår, såsom framgår av den tidigare lämnade redogörelsen, ett lägre arvode till den som är bosatt på sammanträdesorten än till annan ersättningsberättigad. Därjämte utgår — förutom resekostnadsersättning — till de i 145 § 8 mom. avsedda personerna för dygn varunder sammanträde ej ägt rum arvode motsvarande traktamente enligt allmänna resereglementet samt till de i 145 § 11 mom. omförmälda personerna för resedagar traktamente enligt nämnda reglemente. Traktamente för sammanträdesdag utgår alltså icke och ej heller för natt mellan två sammanträdesdagar.

I propositionen föreslås nu att enhetliga arvoden skall utgå oavsett bostadsorten; arvodet enligt 8 mom. skall utgöra 19 kronor, innebärande en höjning med 4 kronor för person, bosatt på sammanträdesorten, samt arvodet enligt 11 mom. 30 kronor, innebärande dels en höjning med 6 kronor för ledamot, bosatt på sammanträdesorten, och dels en sänkning med 2 kronor för annan ledamot. Tillika föreslås den ändringen att i samtliga fall traktamente för natt skall kunna utgå till den som ej bor på sammanträdesorten.

I de föreliggande motionerna har yrkats höjning av den enligt propositionsförslaget till ledamöter i fastighetsprövningsnämnd eller prövningsnämnd utgående ersättningen. Sålunda yrkas i de likalydande motionerna I: 452 och II: 563 att traktamente skall utgå jämväl för sammanträdesdag. I motionen I: 457 har framställts yrkande av innebörd att, utöver den i nyssnämnda motioner avsedda höjningen, efter länsstyrelsens beprövande ersättning skall kunna utgå jämväl för förberedelse till sammanträde. Som motivering för en höjning av ersättningen utöver vad i propositionen föreslagits har motionärerna i huvudsak hänvisat till de betydelsefulla arbetsuppgifter, som ankommer på prövningsnämndsledamöterna, samt till att dessa ledamöter måste använda åtskillig tid för förberedelse till sammanträde.

Utskottet finner det vara en riktig princip att arvodesbeloppen utgår lika till samtliga ersättningsberättigade oavsett deras bostadsort. Mot den i pro-

positionen gjorda avvägningen av beloppen i och för sig har utskottet intet att erinra. Det kan emellertid ej förbises att för den, som icke brukar övernatta på sammanträdesorten, propositionsförslaget icke innebär någon förbättring; för många ledamöter av prövningsnämnderna innebär förslaget en försämring i förhållande till vad som nu utgår. Med hänsyn härtill förtjänar de föreliggande motionerna beaktande. Enligt utskottets mening innefattar det i de likalydande motionerna I: 452 och II: 563 framförda förslaget en lösning, som eliminerar nyssnämnda olägenheter och utgör ett mera konsekvent genomförande av grundtanken i de nya reglerna, nämligen ett särskiljande av ersättningen för arbetsprestationen och gottgörelsen för särskilda kostnader, som är förenade med utförande av uppdrag utom den egentliga verksamhetsorten. Den höjning av ersättningens totala belopp, som föranledes av att traktamente skall utgå jämväl för sammanträdesdag, finner utskottet motiverad med hänsyn till vikten av att för arbetet i prövningsnämnderna äga tillgång till personer med stor erfarenhet från olika verksamhetsområden. Utskottet tillstyrker fördenskull en ändring av 145 § 11 mom. taxeringsförordningen i överensstämmelse med yrkandet i motionerna I: 452 och II: 563. Den i motionen I: 457 förordade lösningen av ersättningsfrågan finner sig utskottet däremot icke kunna biträda i vidare mån än som följer av det nu anförda.

En ändring av 145 § 11 mom. i enlighet med vad utskottet ovan förordat synes jämväl böra föranleda motsvarande ändring av ersättningsreglerna i 8 mom. av samma paragraf.

De grunder i övrigt, efter vilka ersättning föreslagits skola utgå, föranleder ej särskilt uttalande från utskottets sida.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 204 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas,

1) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändrad lydelse av 76 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370);

2) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 19 § förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt;

3) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 19 § förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt;

4) i anledning av de likalydande motionerna I: 452 av herr Spetz m. fl. och II: 563 av herr Andersson i Löbbo m. fl. samt motionen I: 457 av herr Anderberg för sin del antaga följande såsom *utskottets förslag* betecknade

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 145 § 8 och 11 mom. taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379).

Härigenom förordnas, att 145 § 8 och 11 mom. taxeringsförordningen den 28 september 1928¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

145 §.

8 m o m. De personer, som jämlikt 58 § 2 mom. eller 75 § inkallats av länsstyrelsen för meddelande av upplysningar eller för överläggningar rörande taxeringsarbetet,

de personer, som till sammanträde enligt 59 § 1 eller 2 mom. särskilt inkallats av länsstyrelsen eller till sammanträde enligt 67 § 2 mom. inkallats efter sådan myndighets medgivande,

de ordförande i beredningsnämnd och i fastighetstaxeringsnämnd, som på vederbörlig kallelse inställt sig till sådant sammanträde, som omförmäles i 59 § 1 mom.,

de ordförande och ledamöter i fastighetstaxeringsnämnd i stad som på vederbörlig kallelse inställt sig till sådant sammanträde, varom förmäles i 59 § 2 mom.,

de ordförande och ledamöter i fastighetstaxeringsnämnd eller i taxeringsnämnd, som på vederbörlig kallelse inställt sig före eller under fastighetsprövningsnämnds eller prövningsnämnds sammanträde för meddelande av upplysningar, ävensom

de ordförande och kronoombud i taxeringsnämnd, som på vederbörlig kallelse inställt sig vid instruktionssammanträde, som anordnats genom länsstyrelsens försorg,

äga att för inställelsen åtnjuta d e l s resekostnadsersättning enligt reseklass II i allmänna resereglementet, d e l s arvode med nitton kronor för sammanträdesdag, d e l s o c k enligt bestämmelserna i allmänna resereglementet traktamente enligt traktamentsklass B, därvid dagtraktamente dock icke skall utgå för dag, då sammanträde ägt rum.

äga att för inställelsen åtnjuta arvode med nitton kronor för sammanträdesdag samt i förekommande fall resekostnadsersättning och traktamente enligt rese- och traktamentsklass II B i allmänna resereglementet.

Ersättning efter — — — i taxeringsfrågor.

¹ Senaste lydelse av 8 mom. se 1945:748 och av 11 mom. se 1947:588.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

1 1 m o m. I 126 § 2 mom. — — — Kungl. Maj:t.

Sådan ledamot i fastighetsprövningsnämnd eller prövningsnämnd, som icke är befattningshavare i statens tjänst, äger för tid, varunder han varit inkallad till tjänstgöring, åtnjuta arvode med trettio kronor om dagen *ävensom traktamente för natt enligt allmänna resereglementet*. Ledamot, som är befattningshavare i statens tjänst, skall för tjänstgöringen åtnjuta, jämte ersättning för avlöningsförmåner, som han får avstå under tjänstledighet för ifrågavarande uppdrag, arvode med belopp, som bestämmes av Kungl. Maj:t. Därjämte skall ledamot i förekommande fall *för resedagar* åtnjuta resekostnadsersättning och traktamente enligt *allmänna resereglementet*. Ledamot i fastighetsprövningsnämnd och prövningsnämnd hänföres till rese- och traktamentsklass I A i allmänna resereglementet.

Sådan ledamot i fastighetsprövningsnämnd eller prövningsnämnd, som icke är befattningshavare i statens tjänst, äger för tid, varunder han varit inkallad till tjänstgöring, åtnjuta arvode med trettio kronor om dagen. Ledamot, som är befattningshavare i statens tjänst, skall för tjänstgöringen åtnjuta, jämte ersättning för avlöningsförmåner, som han får avstå under tjänstledighet för ifrågavarande uppdrag, arvode med belopp, som bestämmes av Kungl. Maj:t. Därjämte skall ledamot i förekommande fall åtnjuta resekostnadsersättning och traktamente enligt rese- och traktamentsklass I A i allmänna resereglementet.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1953.

5) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 1 § förordningen den 7 december 1951 (nr 793) om skyldighet för vissa idkare av jordbruk eller skogsbruk att föra räkenskaper såsom underlag för taxering.

Stockholm den 12 maj 1953.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Gustaf Elofsson, Spetz, Ramberg*, Söderquist, Einar Eriksson, Snygg, Patrick Nilsson och Magnusson; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Sundström*, Hagberg i Malmö, Sjölin, Olofsson*, Brandt, Strandh*, Kärrlander och Jansson i Aspeboda.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.